

A punts, (interiors) nº 1

Plecnik a Ljubljana
(per Jordi Badía)
2012 06 10

refs.

diari ARA [www.ara.cat]

Virtual Museum of Plecnik's work [bit.ly/2XjjVie]

Imatge: Projecte d'ampliació del "Frančiškansko mostovje" de Jože Plečnik, dibuix de Ciril Tavčar, 1929. Publicat originalment a la revista Ljubljanski Zvon ETSAB UPC 2020

#a_punts #etsab #etsabUPC #laupc #paranimfarquitectura

#dpaUPC #profesoradoETSAB #professoratETSAB

Plecnik a Ljubljana

Una setmana impartint classes a la Universitat de Ljubljana m'ha permès el luxe de descobrir una ciutat desconeguda que a la primavera llueix d'una manera molt particular. La capital d'Eslovènia és una petita ciutat de 280.000 habitants, dels quals més de 60.000 són estudiants, i això potser pot explicar l'optimisme i l'energia que es detecta especialment quan al vespre els bars i restaurants de la vora del riu omplen a vessar les seves terrasses.

El riu és sens dubte el gran protagonista i contribueix en gran part a la imatge de la ciutat i al tarannà amable que la caracteritza. La seva poca amplada fa que les dues vores estiguin molt a prop, les seves façanes no gaire més llunyanes que en qualsevol carrer, i això permet que hi hagi molts ponts en el seu recorregut que connecten les dues ribes, alguns dissenyats amb tal amplada que es constitueixen en petites places on s'improvisen espectacles de carrer i música en viu.

Però una de les característiques que fa més especial aquest lloc és la presència d'un arquitecte, Joze Plecnik, que va fer del disseny de la seva ciutat el seu principal projecte. Plecnik va estudiar i treballar a la Viena d'Otto Wagner del 1900 al principi de la seva carrera i després de passar uns anys a Praga va retornar a la seva ciutat, on va viure fins a l'any 1957, quan va morir. Va ser un personatge estrany, extremadament religiós, que va viure sempre sol, portant una vida austera dedicada devotament a la seva feina. No es va casar mai i la seva única família eren els seus germans, un d'ells un capellà i amb el qual va mantenir una estreta relació. Val la pena visitar casa seva per entendre el personatge, un home molt estricte i rígid que fugia de qualsevol luxe mundà i dormia en un llit estret al costat d'una gran taula per poder treballar si a la nit se li acudia alguna idea.

Tot i que va viure els temps fundacionals del moviment modern, es va mantenir sempre fidel a un estil ple de columnes i motius

clàssics que al final de la seva vida començava a ser anacrònic. A Ljubljana hi ha moltes de les seves millors obres. La imponent biblioteca, la més coneguda i publicada, però també el mercat, algunes esglésies meravelloses i per sobre de tot el cementiri de Zale, un projecte que em va deixar especialment impressionat. He de confessar que tot i que coneixia els seus projectes a través dels llibres, mai m'havien interessat especialment, probablement per l'engany de les seves formes clàssiques o per la meua incapacitat de valorar algunes arquitectures sense trepitjar-les.

Però sens dubte la tasca més important de Plecnik va ser la transformació urbana del centre de Ljubljana. Allà va modificar façanes i va construir ponts, algun de brillants, com el que s'obre en tres branques que se separen en una forma insòlita i que s'ha convertit en una de les imatges de la ciutat, i també va dissenyar l'ordenació de les vores del riu amb una vegetació precisa i exquisida que matisa la canalització en formigó del riu i que en algunes parts es converteix en una autèntica platja urbana. El centre de la ciutat està ple de detalls ideats per ell, de tal manera que passejant és impossible no anar trobant la seva petjada. Unes escaletes davant d'una església, un petit jardí, un monument o bé la pavimentació precisa d'una plaça o un carrer. Hi ha pocs casos de ciutats tan estretament lligades a un arquitecte, i el resultat és visible. Es respira l'espirit de l'arquitecte en totes les cantonades.

Ja de tornada, quan el meu amic A. m'acompanyava a l'aeroport, va decidir desviar-se del seu camí uns minuts per portar-me a un petit cementiri i mostrar-me la tomba que Plecnik va dissenyar per al seu germà més estimat, un projecte que no recordo que figuri en cap dels llibres que li han dedicat. Una senzilla pedra tosca repenjada sobre dues pedres. A sobre tan sols una senzilla creu gravada i el text "Andrej Plecnik 1931", en unes lletres tan profundes que quan plou s'omplen d'aigua perquè els ocells hi puguin beure. Comu veure com la pedra sembla que leviti ingràvida per deixar passar la grava per sota, separant la tomba real de la seva representació. Cap columna ni cap motiu clàssic. Potser Plecnik en el seu dolor no es va atrevir a decorar la tomba del seu germà i va pensar que en certs moments no hi cap res més que el que és veritablement essencial.

Quan l'avió ja s'enlairava, el record de la ciutat i d'aquesta senzilla tomba em seguia acompanyant. Probablement ho farà durant molt de temps

Jordi Badía
(Publicat al diari ARA el 10 de juny de 2012)

A punts és una col·lecció de documents que recopila experiències, relats, lliçons, matisos, crítiques, qüestions i situacions diverses de persones que formen o han format part de la comunitat humana, acadèmica i professional de la Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, UPC.

S'ofereixen per a la seva lliure circulació i reimpressió. La lectura directa en pantalla és possible en etsab.upc.edu

No es permet la seva reproducció amb finalitats comercials ni en mitjans, suportats publicitàriament, de cap tipus ni format.

A punts es una colección de documentos que recopila experiencias, relatos, lecciones, matices, críticas, cuestiones y situaciones diversas de personas que forman o han formado parte de la comunidad humana, académica y profesional de la Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, UPC.

Se ofrecen para su libre circulación y reimpression. La lectura directa en pantalla es posible en etsab.upc.edu

No se permite su reproducción con fines comerciales ni en medios, soportados publicitariamente, de ningún tipo ni formato.

ETSAB UPC · PARANIMF ARQUITECTURA · DOCUTEC

